

nosti, ki jo imenuje Menzel «umetnost lenobe» in katero je tudi on sam odkril, ker do danes vsaj meni še ni bila znana te vrste umetnost. Priimek «impresionist» pa je kritika dala dotičnim umetnikom po neki razstavljeni Cl. Monetovi sliki «Impression» z žaljivim namenom kot psovko. Ime se jih je prijelo in polagoma udomačilo po vsej Evropi, obenem pa zapeljalo javnost in kritiko do napačnega razumevanja novega stremljenja in zdi se mi, da si še dandanes marsikateri kritik ni povsem na jasnem o bistvu tega pokreta.

Impresionizem torej ni impresionizem, niti ni umetnost lenobe, ampak je ravno nasprotno atentat na duševno lenobo, je po stoletja trajajočem izkoriščanju in uživanju tradicionalnih sredstev do onemoglosti edino razodenje, ki razširja možnosti umetniškega izražanja do nedoglednih mej. Če je torej Menzel res izustil navedene besede (kar se mi pa ne zdi povsem verjetno) morebiti ob priliki kakega interviewa, tedaj gotovo ni vedel, kaj ali o čem govori. Sicer pa se nikar preveč ne razburjajva radi te zadeve, kajti kar je imel Menzel javnosti važnega povedati, to je razodel v svojih delih. Glejte! In pri tej priči se zopet uresničuje Goethejev izrek: Umetnik ustvarjaj, ne govôri! Zato pa mislim, da storiva dobro, če se tudi midva spametujeva in končava. Ure najinega pogovora so se itak že hudo raztegnile in važnejše dolžnosti naju kličejo.

Igo Gruden: Božična poslanica

Kričim v temó in vijem bolne roke
v megló negibno kakor molk gorovja:
od svetlih prstov, spetih pod oboke,
— o bratje, slišite njih tužne zvoke? —
odsev naj pade v žalostna domovja
onkràj mejá,
kjer ste po delu v strahu in nemiru
se zbrali vsi k božičnemu večeru
od kobariških hribov do morjá.

O dom moj rodni! sèn, nikdar izsanjan,
ki sem izgnan in za ljubav preganjan
prevzel ga dedno izpod tvojih kril,
gori zdaj v meni kakor kindžal v zarji
krvavo plameneči pod viharji,
zveni in toži,
ko veter z juga se od morja sproži

in mi takó je, da bi pel in vpil,
kot bi obzorij blesk mi skozi prsi lil...

Nocoj je noč vsa tiha, komaj sope
vsa bela v megli, snegu, mesečini ...
Iz oken luči, zlite v zlate snope,
lijó na ceste prazne in samotne;
od daleč, daleč — ah, saj so spomini
in v domotožju želje le popotne! —
zvonove slišim žalostne, slovenske,
domove vidim: zvezde iz Betlehema
nad njimi ni ...

V polmraku na ognjišču ogenj tli,
za njim na klopi po naročju ženske
otrok smehlja je pleza bosih nog,
a mož pri ženi v noč molčé objema
pod oknom v mesečini kos zemljé
in v sveti mir,
ki ga nad svetom je razpel večer,
mu plaka ranjeno srcé.

O bog,
če si — in vem, da si! — ozri se k nam!
Saj smo v bolesti pali ti k nogàm,
ki si bil bičan, opljuvan, ponižan,
s trpljenjem kronan in sramotno križan,
o človek-bog,
prižgi jim vsaj nocoj ponižno lučko
nad Krnom, Nanosom in goro Učko,
da sredi solz, ponižanj in gorjá
vsaj ta večer
objel jih bo tvoj božji mir
od kobariških hribov do morjá.

Joža Lovrenčič: Publius in Hispala

(Nadaljevanje.)

III.

Nestrpno pričakovanje in ugibanje, kako bo senat odločil
glede Enejevega triumfa, je drugi dan zopet gnalo množice
iz mesta na Martovo polje, ki je kot prejšnji dan odmevalo
navdušenja za Eneja; med klice po triumfu je vpletalo ljudstvo
viharno zahtevo: panem et circenses! Iznenadeno je umolknilo, ko
so se pokazali prvi senatorji ob izhodu svetišča. Seja je bila kratka,